



## Werken aan toekomstbestendige scholen

### INHOUD

- [Vanwege corona extra geld voor scholen](#)
- [Door aandacht groeien](#)
- [SWS De Nijewier start nieuw jaar in nieuwe school](#)

*'Er gebeuren heel veel mooie dingen, dingen die voor energie zorgen'*

*Alfred Vos*

### Perspectief



Al bijna twee jaar staan we met elkaar in de 'coronastand'. We leven voorzichtig en op gepaste afstand van elkaar. Winkels, horeca en theaters zijn afwisselend open of op slot en het leven lijkt vooral nog te draaien om werk (op afstand) en school. Dat wat ons energie geeft en waar we in de vrije tijd onze batterij weer mee opladen is al geruime tijd minder goed bereikbaar.

Met vlak voor de kerstvakantie nog een extra sluiting van de scholen en een hevige verspreiding van Omikron op de koop toe zou je denken 'Houdt het dan nooit op?' 'Zijn er nog ergens lichtpuntjes te vinden?' Zeker wel! Er gebeuren namelijk ook heel veel mooie dingen. Dingen die echt voor nieuwe energie zorgen en waar we kinderen onbezorgd van zien genieten, zien spelen en leren.

Bijvoorbeeld het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Een hele grote zak met geld die aan de scholen is toegekend. Over de manier waarop dit NPO tot stand is gekomen kunnen we hele dagen discussiëren, maar vast staat dat de sector onderwijs in Den Haag op de agenda staat. Met dat extra geld kunnen we echt het verschil gaan maken. Door de schoolsluitingen van de afgelopen jaren hebben leerlingen het niet altijd even gemakkelijk gehad. De afstand tot leren is groter geworden en met dit extra geld kunnen we die afstand weer wat verkleinen. Op onze scholen gebeuren dan ook erg mooie dingen. Zo zien we vakleerkrachten verschijnen, komen er extra handen in de klas, zijn er nieuwe materialen en methodes en komen er ook opleidingen voor leerkrachten om nog beter te worden in het vak. Allemaal prachtige ontwikkelingen. En wie het 'Haagse' een beetje volgt weet dat in het coalitieakkoord is afgesproken om ook de komende jaren extra geld voor het onderwijs beschikbaar te maken.

Het NPO is een grote landelijke ontwikkeling waar we mee aan de slag zijn gegaan. Maar dichterbij huis gebeurt ook een heleboel. Wat te denken van de opening van het nieuwe schoolgebouw van SWS de Nijewier in Tjalleberd? Het is werkelijk een prachtige school geworden waar het team vol passie verder kan bouwen aan het unit-onderwijs. Een heerlijk lichte en ruimtelijke leeromgeving voor alle leerlingen van de samenwerkingsschool. Deze school, die

bijna helemaal energie neutraal is, geeft perspectief voor de hele Streek. Met veel trots heeft wethouder Jelle Zoetendaal de officiële openingshandeling verricht op de eerste lesdag van 2022. Mooier kan een jaar toch niet beginnen? Een geweldig perspectief dat alle beslommingen van de afgelopen jaren toch even naar de achtergrond plaatst. En prachtig was het om te zien hoe de kinderen, zittend op de tribunetrap in de grote hal, vol aandacht de theatervoorstelling van De Frets volgden. Een school in optima forma!

Daar blijft het niet bij. Ook op de andere scholen gebeurt veel en hebben de ontwikkelingen ondanks de pandemie niet stilgestaan. Bij CBS de Adelaar bijvoorbeeld, waar het team een merkkompas ontwikkelde en waar, na een mooi auditresultaat, de school beloond wordt met steeds meer ouders die komen kijken of deze school de nieuwe leeromgeving voor hun kind zal worden.

En bijna gelijktijdig met deze mooie ontwikkelingen krijgen we ook weer een beetje ruimte terug. Ruimte om te bewegen en te ontspannen. Ruimte om elkaar te ontmoeten en te motiveren. Ruimte om te denken en te proeven aan een leven dat we voorheen zo normaal vonden. Want naar een normale samenleving snakken we allemaal. We zijn er nog niet, maar er is perspectief. Laten we ons daar aan vasthouden.

Alfred Vos  
*Directeur-bestuurder*

## Vanwege corona extra geld voor scholen

Vanaf schooljaar 2021/2022 kunnen alle Nederlandse basisscholen gebruikmaken van een extra budget dat speciaal bedoeld is voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona. Vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is er voor het aanpakken van coronavertraging ongeveer 700 euro per leerling extra beschikbaar. Het geld mag over een periode van 2,5 jaar besteed worden aan activiteiten die ertoe bijdragen dat leerlingen lekker in hun vel zitten, met plezier naar school gaan en eventuele leerachterstanden inlopen.

### Win-win op De Paadwizer

Scholen mogen zelf weten waaraan ze het extra geld besteden. Op De Paadwizer in Waskemeer maakte het team een plan voor een win-winsituatie: leerlingen krijgen de komende twee jaar les van externe vakspecialisten waardoor voor de vaste leerkrachten de werkdruk daalt. Tegelijkertijd krijgen al eerder ingezette acties een boost.

#### *Kunsvakken op de kaart*

Om de kunsvakken meer naar voren te halen krijgen de leerlingen de komende tijd les van een externe vakdocent die hen meeneemt in muziek, dans, drama en beeldende vorming. Leerlingen van groep 1 t/m 4 hebben wekelijks 45 minuten les van een vakspecialist. Groep 5/6 en 7/8 hebben om de week 90 minuten les zodat er meer tijd is om een techniek of onderwerp goed in de vingers te krijgen. De lessen zijn verdeeld in blokken. Het blok muziek is net afgesloten. De leerlingen volgen nu het blok beeldende vorming. Later in het schooljaar volgen nog dans en drama.

#### *Veel bewegen*

Alle kinderen vinden het fijn om te bewegen. Bewegingsonderwijs is van belang om de motorische ontwikkeling van kinderen te stimuleren. Toch is in het basisonderwijs gym van een vakdocent niet meer vanzelfsprekend. Met de extra financiële middelen zet De Paadwizer een externe docent voor bewegingsonderwijs in. Sinds het begin van dit schooljaar hebben daardoor alle leerlingen twee



uur per week gymles van een vakleerkracht gym.

*'Een vakspecialist kent het vakgebied door en door, brengt een goede opbouw aan, heeft originele, creatieve, ideeën en weet de kinderen op de juiste manier te motiveren'*

#### *Nieuwe methode wereldoriëntatie*

Een klein deel van het budget besteedt het team aan een onderzoek naar een nieuwe methode voor wereldoriëntatie. Op de wensenlijst staat een geïntegreerde methode waarin aardrijkskunde, biologie en geschiedenis in samenhang worden aangeboden. Het uitzoeken en vergelijken van het beschikbare aanbod is een tijdrovende klus die met de extra financiële middelen versneld kan worden.

#### **Drie vliegen in één klap**

Met de bovenstaande aanpak slaat het team van De Paadwizer drie vliegen in één klap. Door het inzetten van externe leerkrachten krijgen de leerlingen beter kunst- en bewegingsonderwijs, ervaren leerkrachten werkdrukverlaging en ontstaat er onder schooltijd ruimte om te werken aan inhoudelijke professionalisering. Zo kunnen reflectiegesprekken naar aanleiding van een teamtraining over effectieve instructie nu plaatsvinden onder schooltijd. Hetzelfde geldt

voor de gesprekken met de beeldcoach die onderdeel zijn van de beeldbegeleidings-trajecten waar alle leerkrachten op De Paadwizer aan meedoen. ●

### Inzet NPO-gelden

Hoe de NPO-gelden worden ingezet verschilt per school en is mede afhankelijk van wat de leerlingen nodig hebben. Om hier zicht op te krijgen kunnen scholen een scan uitvoeren. De keuzes van de Paadwizer zijn schoolspecifiek. Andere scholen binnen De Tjongerwerven hebben andere keuzes gemaakt.

## Door aandacht groeien

Voor basisscholen is het niet gebruikelijk om naar zichzelf te kijken als ‘merk’. Door dat wel te doen valt er veel te leren over effectieve presentatie naar de buitenwereld. Dat ontdekte het team van CBS De Adelaar toen ze na een ontwikkeltraject van twee jaar ook op gebied van communicatie de puntjes op de ‘i’ wilden zetten. ’

### Behoeftte aan duidelijkheid

Twee jaar geleden startte het team van De Adelaar met een intensief ontwikkeltraject waarbij de visie, missie, de onderwijsinhoud en de doorgaande leerlijnen zorgvuldig onder de loep werden genomen. Maar toen alles op de rit stond zoals het team voor ogen had, bleef het gevoel dat er nog iets ontbrak. De presentatie en het beeld van de school naar de buitenwereld kwam niet overeen met positieve gevoel dat het team na alle inspanningen had. ‘Het lukte ons niet om ons verhaal goed onder woorden te brengen’, vertellen Janneke Neef, directeur van de school en Welmoed van der Molen, Intern Begeleider op De Adelaar. ‘Als we dat zelf al lastig vonden, hoe zouden we dit dan kunnen uitdragen naar de buitenwereld?’ Kortom het team had behoefte aan duidelijkheid. ‘We wilden een antwoord op vragen als ‘wie zijn we’ en ‘waar staan we voor?’ Wat zijn onze kernwaarden en hoe brengen we dat herkenbaar en pakkend in beeld?’

### Identiteit vinden

Het team zette een ongebruikelijke stap en ging in zee met merkbureau Morgenwereld. Dit bureau hielp bij het vinden én krachtig omschrijven van de identiteit van de school.

De zoektocht begon met het voeren van gesprekken. Teamleden, ouders en leerlingen uit de leerlingenraad werden geïnterviewd over wat De Adelaar in hun ogen uniek maakt. Hieruit rolden verschillende visies op de school. Iedereen kon vanuit zijn of haar perspectief aangeven wat het belangrijkste was, wat wel en wat niet bij de school paste.

Op basis van de interviews maakte Morgenwereld een selectie van archetypes. Na een aantal werksessies waarin de verschillende types uitvoerig werden besproken, kwam het

archetype de strijder/held als meest passend naar voren.

### Merkverhaal

De strijder vecht voor een hoger doel, inspireert, is gefocust, doel- en resultaatgericht, gedisciplineerd, toont moed, ambitie en kracht, maakt dromen waar en gaat, als het moet, over grenzen.

Al deze eigenschappen kregen een plek in een merkverhaal waarin onder andere de essentie, de waarden, de visie en de missie van de school werden beschreven. Dit verhaal werd voorgelegd aan alle betrokkenen met de vraag of ze de school erin herkenden. Dit bleek het geval. De puzzelstukjes vielen langzaam op hun plaats.

*'het nieuwe logo brengt de identiteit van de school op een mooie symbolische manier in beeld'*

### Merkidentiteit

'De volgende stap was het vertalen van het merkverhaal in tekst en beeld. 'De woordkeus voor teksten, de foto's op de website; het is allemaal ondersteunend aan het verhaal dat we willen uitdragen', vertellen Janneke en Welmoed enthousiast. 'En we zijn ontzettend blij met ons nieuwe logo. Twee kinderen die de vleugels van een adelaar omhoog houden. Ze staan op hun tenen, reiken naar boven. Het logo straalt verbinding uit en door de kleuren en opgaande beweging ook groei en een positief gevoel.'

### Archetype

*Een archetype is te omschrijven als een karakter met een set persoonskenmerken. Iedereen heeft er wel een beeld bij. Bijvoorbeeld de clown, de schepper of de heerser.*

*Brand archetypes zeggen iets over het karakter van het merk en over de intentie naar gebruikers toe. Ze worden gebruikt om:*

- \*De herkenbaarheid te vergroten*
- \*De intentie te onderstrepen*
- \*Het merk te laden met menselijke waarden*

*Archetypes zorgen ervoor dat de gebruiker het merk sneller herkent en op waarde schat.*



### Meer focus

De medewerkers van De Adelaar zijn tevreden met het traject en het eindresultaat. 'Door in zee te gaan met Morgenwereld leerden we naar onszelf te kijken door de bril van een buitenstaander', zegt Janneke. 'Wat zien nieuwe ouders als ze onze website bezoeken? Naar welke informatie zoeken ze? Wat vinden ze belangrijk? Toen we dat in beeld hadden konden we een aantal specifieke beleidskeuzes maken die voor meer focus zorgden in de presentatie van de school. In kennismakingsgesprekken met nieuwe ouders merken we al dat het plaatje beter klopt. Wat we op de website laten zien is in overeenstemming met wat we doen.'

### De kracht van aandacht

De school hoopt de komende jaren in leerlingenaantal te groeien. Maar De Adelaar hoeft volgens Janneke en Welmoed geen grote school te worden. 'Juist in de kleinschaligheid ligt onze kracht want daardoor kunnen we onze leerlingen veel persoonlijke aandacht geven. De kracht van aandacht is de basis van onze aanpak. Daarmee zorgen we dat onze leerlingen zich op alle fronten optimaal kunnen ontwikkelen en kunnen uitgroeien tot zelfstandige, zelfbewuste en sociale burgers.'



## SWS De Nijewier start nieuw jaar in nieuwe school

Over de rode loper en onder een vrolijke poort van ballonnen door; zo betraden de leerlingen van SWS De Nijewier in Tjalleberd na de kerstvakantie feestelijk hun splinternieuwe school. Hoewel de oude school op slechts een steenworp afstand ligt, was de dag van de opening voor alle leerlingen ook de dag dat ze hun nieuwe school voor het eerst zagen. Want door corona was het niet mogelijk om gedurende het bouwproces de bouwplaats te bezoeken.

### Sokken en pantoffels

Het bouwzand ligt nog op de parkeerplaats en het plein. Het plakt aan schoenen en laarzen. Daarom lopen de kinderen binnen op sokken of pantoffels. Dat kan prima, want het gebouw is goed geïsoleerd en de temperatuur is behaaglijk. Op de verschillende leerpleinen wordt gewerkt en gespeeld. Aan tafels, maar ook op de grond.

Visuals van oude schoolplaten bedekken verschillende wanden van vloer tot plafond. 'In sloot en plas', 'In het bos'; de namen van de lokalen zijn ervan afgeleid. 'Vossen', 'eekhoorn', 'kikker', 'salamander', dat klinkt veel leuker dan lokaal één, twee of drie, vinden ze op De Nijewier.

### Aansluiting op unitonderwijs

'Dit gebouw sluit naadloos aan op de manier waarop wij ons onderwijsaanbod organiseren', vertelt Albertha Hoekstra, directeur van de school. 'We werken niet meer in de bekende jaargroepen maar in units. Leerlingen krijgen les van vakspecialisten in instructieblokken. Deze worden afgewisseld met verwerkingsblokken. Instructie vindt plaats in de lokalen, de verwerking op de leerpleinen. De ontwikkeling van leerlingen is leidend bij het samenstellen van de Instructiegroepen. Zo ontstaan groepen met leerlingen van verschillende leeftijden die op maat les krijgen.'

### Beroep op zelfstandigheid leerlingen

Alle lokalen hebben grote schuifdeuren die grenzen aan een leerplein. Leerruimtes kunnen dus naar wens groter of kleiner worden gemaakt. Wanneer de kinderen een



verwerkingsblok hebben, kiezen ze een plek op het leerplein. Staat er een instructieblok op het rooster dan zoeken de leerlingen zelf het lokaal op waar die instructie wordt gegeven. Ze hebben allemaal een planning waarop ze kunnen zien wanneer ze waar worden verwacht.

'Leerlingen zien door deze manier van werken verschillende leerkrachten op een dag', vertelt Albertha. 'En ze zijn veel meer in beweging omdat ze meerdere keren per dag van lokaal wisselen. Dat is wel even wennen, ja. Het gaat ook nog niet vlekkeloos, maar dat geeft niet. Dit is een leerproces, zowel voor de leerlingen als voor ons. We evalueren regelmatig hoe het gaat en stellen bij als dat nodig is. Toen de kinderen bijvoorbeeld aangaven dat ze graag wat vaker in hun stamgroep wilden werken hebben we het rooster aangepast. Iedere vrijdag is nu stamgroepdag.'

### Visie in praktijk

De keuze voor unit-onderwijs is al een paar jaar geleden gemaakt. 'We waren klaar met een intensief visietraject waarin we met elkaar de lijnen hadden uitgezet voor meer eigentijds onderwijs. In de organisatie van het



onderwijsaanbod hebben we toen al kleine veranderingen aangebracht die in de richting gingen van unit-onderwijs. Zo konden we kijken wat wel en niet werkte, voorzichtig nieuwe dingen uitproberen,' legt Albertha uit.

In schooljaar 2020 – 2021 is het team gaan samenwerken met een extern specialist op het gebied van unit-onderwijs. 'Met het nieuwe gebouw letterlijk in zicht konden we grotere stappen gaan zetten en echt toewerken naar een andere organisatie van ons onderwijsaanbod. Het is heel fijn om te merken dat de indeling van het nieuwe schoolgebouw ondersteunend is aan de manier waarop wij willen werken.'

### Feestje

'De opening van de nieuwe school was echt een feestje!', vertelt Albertha enthousiast. 'De openingsceremonie werd uitgevoerd door de wethouder, samen met leerlingen van de leerlingenraad. Alle leerlingen en hun ouders stonden op het plein toen het lint werd doorgeknipt. Daarna mochten de kinderen via de rode loper naar binnen.'

De grote tribunetrap werd meteen ingewijd door theatergroep De Frets! De groep speelde drie voorstellingen, voor iedere leeftijdsgroep één.



Naast de theatervoorstelling deden alle kinderen mee aan een creatieve workshop en een dansworkshop. Tussen de middag stond er een feestelijk lunchbuffet voor ze klaar met als hoogtepunten poffertjes en kipnuggets. De leerkrachten werden niet vergeten. Ook zij werden getraakteerd op een lekkere lunch. De dag werd afgesloten met een hapje en een drankje.

Nu alle feestelijkheden achter de rug zijn gaan de leerlingen en leerkrachten van De Nijewier weer over tot de orde van de dag. Lekker aan de slag en vooral samen genieten van alle leuke dingen die ze gaan beleven in hun splinternieuwe school. ●

'Piekeren is de verkeerde  
kant op fantaseren'

Juno (5)

-Omdenken-

Deze nieuwsbrief is gemaakt in opdracht van stichting De Tjongerwerven.

#### CONTACT

Stichting de Tjongerwerven  
Herenweg 27  
8435 WN Donkerbroek  
Telefoon: 0516 423024 (ma t/m do)  
E-mail: [cpo@tjongerwerven.nl](mailto:cpo@tjongerwerven.nl)

#### TEKST EN REDACTIE

Kim van Steenwijk

#### VORMGEVING

Kim van Steenwijk

#### FOTO'S

Opening SWS De Nijewier: Arianne Eelkema  
Overige foto's: Kim van Steenwijk

Aan deze nieuwsbrief werkten mee:

Alfred Vos, *directeur-bestuurder De Tjongerwerven*

Janneke Neef, *directeur De Adelaar*

Welmoed van der Molen, *intern begeleider CBS De Adelaar*

Edwin Veenstra, *directeur De Paadwizer*

Albertha Hoekstra, *directeur SWS De Nijewier*